



Staff memo

# Effekter av prisregleringar

Iida Häkkinen Skans, David Lööv  
och Andreas Westermark

Februari 2024

Kan hög inflation stävjas med prisregleringar?

# Innehållsförteckning

1	Kan hög inflation stävjas med prisregleringar?	5
2	Vad säger ekonomisk teori om prisregleringar?	7
3	Prisregleringar i Europa till följd av höga energipriser	9
3.1	Frankrike	10
3.2	Spanien	11
3.3	Storbritannien	12
4	Historiska erfarenheter från prisregleringar	14
4.1	Sverige	14
4.2	USA	17
5	Skulle reglering av elpriser i Sverige vara en god idé?	20
6	Avslutande kommentarer	22
	Referenser	23

## Staff memo

I ett staff memo kan medarbetare på Riksbanken offentliggöra kvalificerade analyser i relevanta frågor. Det är en tjänstemannapublikation som är fri från policyslutsatser och individuella ställningstaganden i aktuella policyfrågor. Publikationen godkänns av berörd avdelningschef. De åsikter som uttrycks i staff memos är författarnas egna och ska inte uppfattas som Riksbankens ståndpunkt.

## Sammanfattning

---

Hösten 2021 ökade energipriserna kraftigt och ökningen blev än kraftigare efter Rysslands invasion av Ukraina. Inflationen i Europa steg till nivåer som inte förekommit på flera decennier. Som en följd av detta införde flera europeiska länder prisregleringar, främst på energi. Detta staff memo beskriver vilka ekonomiska effekter prisreglering har enligt ekonomisk teori och om, och i så fall när, det skulle kunna vara ett effektivt sätt att stävja hög inflation. Dessutom analyseras exempel på prisreglerande åtgärder som europeiska länder har infört i spåren av de höga energipriserna. Staff memot beskriver även historiska erfarenheter från prisregleringar i Sverige och USA.

Enligt ekonomisk teori kan prisregleringar vara välfärdshöjande på en marknad som präglas av imperfekt konkurrens. Men om priset sätts lägre än vad som skulle gälla vid perfekt konkurrens, uppstår brist. Att hitta rätt nivå för reglerade priser är i praktiken väldigt svårt då det kräver full information om produktionskostnader och efterfrågan på produkten.

Historiskt har prisregleringar använts i såväl Sverige som utomlands. Under andra världskriget infördes i Sverige en rad regleringar, till exempel hyresregleringen som är kvar än idag. Prisreglering under andra världskriget anses ha hjälpt att få ner inflationen. Däremot anses prisregleringar på 1970- och 1980-talen haft marginell om ens någon effekt på inflationen.

De energiprisregleringar som införts i Europa nu har syftat till att skydda hushåll och företag från att helt bära kostnaderna av de höga energiprisökningarna. Åtgärderna verkar ha begränsat genomslaget från energipriser på inflationen, även om det är svårt att bedöma hur mycket. Det är ännu för tidigt att säga vilka effekter regleringarna har på priserna på lite längre sikt och hur stora de negativa effekterna har varit på resursallokering och de effektiviseringar och investeringar som en långsiktig lösning på energikrisen kräver. Prisregleringarna gäller fortfarande i vissa länder och historiska erfarenheter visar att de kan vara svåra att dra tillbaka. Eftersom konkurrenssituationen på energimarknaden i Sverige är god, framstår en reglering av elpriserna inte som en välavvägd åtgärd.

---

Författare: Iida Häkkinen Skans, David Lööv och Andreas Westermark, verksamma vid Avdelningen för penningpolitik.<sup>1</sup>

---

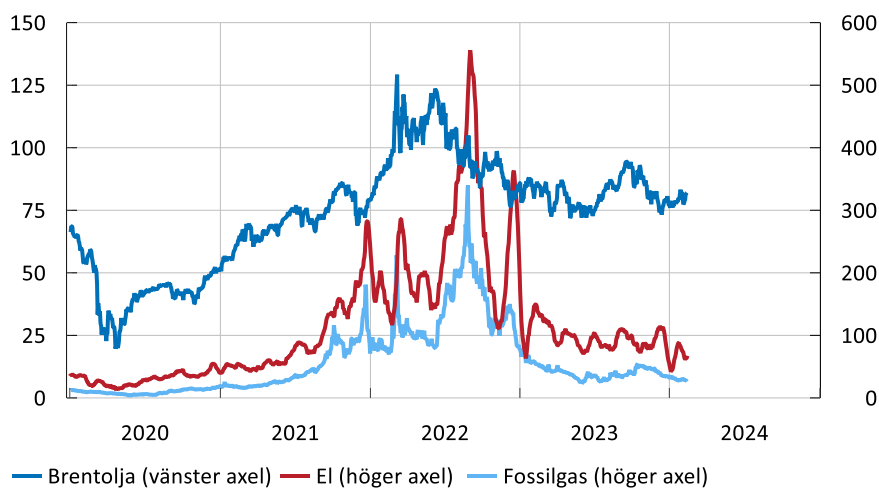
<sup>1</sup> Tack till Mikael Apel, Charlotta Edler, Mattias Erlandsson, Åsa Olli Segendorf, David Vestin och Anders Vredin för värdefulla synpunkter.

# 1 Kan hög inflation stävjas med prisregleringar?

Energipriserna i Europa började öka kraftigt under hösten 2021 och ökningen blev ännu mer dramatisk efter Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 och västvärldens efterföljande sanktioner (se diagram 1). Rusande energipriser ökade det politiska trycket i Europa att hjälpa drabbade hushåll och företag. De europeiska länderna införde stödåtgärder, exempelvis bidrag till låginkomsthushåll, skattesänkningar på el, riktade elprisstöd och prisregleringar av olika varor, främst el och gas.

**Diagram 1. Utvecklingen av energipriser**

USD/fat och EUR/MWh



Anm. El- och fossilgaspris för Tyskland. För elpris avses spotpris, 14 dagars glidande medelvärde. För fossilgas avses terminspris för nästkommande månad.

Källor: The Iberian Energy Derivatives Exchange och Intercontinental Exchange.

Åtgärderna har intensifierat en debatt om prisregleringar kan vara ett effektivt sätt att stävja inflationen. Exempelvis har Weber och Wasner (2023) argumenterat för att kostnadschocker och plötsliga flaskhalsar i ekonomin skapar situationer av oväntade vinstmöjligheter, särskilt för företag med marknadsmakt. Flaskhalsarna och kostnadschockerna kan skapa tillfällen att höja priserna på ett sätt som tidigare inte varit möjligt.<sup>2</sup> De höga prisökningarna kan i sin tur leda till krav på högre löneökningar hos arbetstagarna för att kompensera för den minskade köpkraften. En sådan process med pris-lönespiraler skulle innebära att den höga inflationen blir mer persistent. Weber och Wasner menar därför att i dessa specifika situationer bör priskontroller användas för att stävja prishöjningarna som sker hos aktörerna med marknadsmakt i det initiala läget, innan inflationsimpulsen fått möjlighet att sprida sig till övriga sektorer.

<sup>2</sup> Exempelvis sade de intervjuade företagen i Riksbankens företagsundersökning i februari 2022 att det var ovanligt lätt att få acceptans för prishöjningar, se Riksbanken (2022). Samma resonemang har lyfts av Bank of Canada, se Vincent (2023).

## Kan hög inflation stävjas med prisregleringar?

Att använda riktade prisregleringar som metod för att motarbeta generella prisökningar har kritiserats, men när energikrisen slog till i Europa implementerade flera länder åtgärder för att reglera energipriserna. Utformningen av åtgärderna har varierat mellan länderna men syftet har varit att minska effekten av utbudsstörningen på konsumentpriset och istället lägga över en större del av kostnaden på staten.

Syftet med detta staff memo är att beskriva vilka ekonomiska effekter prisreglering har enligt ekonomisk teori och om, och i så fall när, det skulle kunna vara ett effektivt sätt att stävja hög inflation. Dessutom analyseras exempel på prisreglerande åtgärder som europeiska länder har infört i spåren av de höga energipriserna och hur det har fungerat hittills. Detta staff memo beskriver också några historiska erfarenheter från prisregleringar i Sverige och USA.

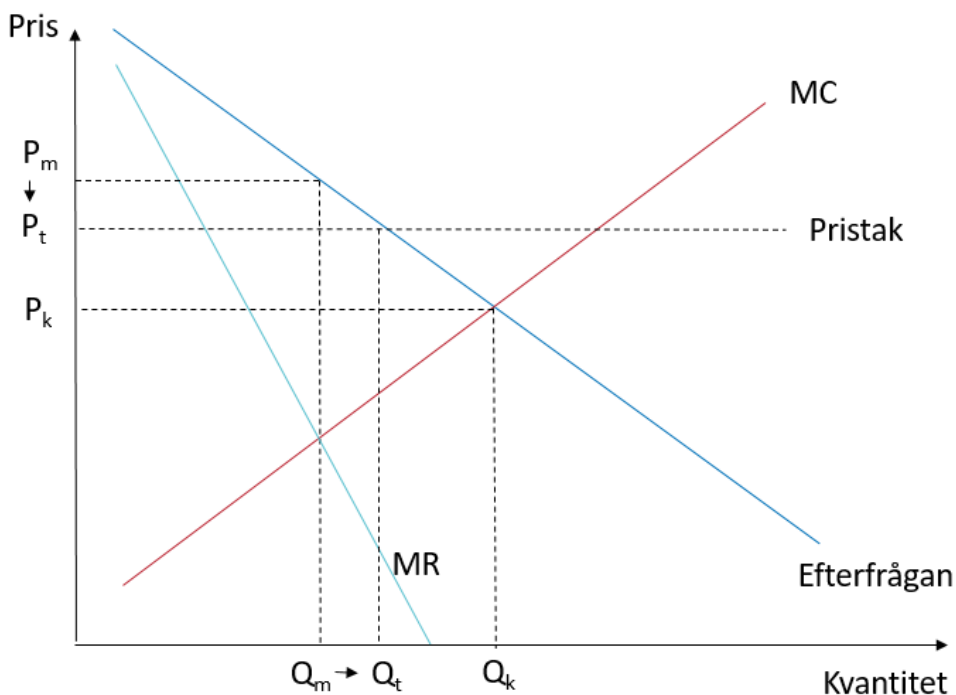
## 2 Vad säger ekonomisk teori om prisregleringar?

Prisregleringar kan införas av olika skäl och de kan syfta till att påverka priset på en delmarknad eller den allmänna prisnivån. Ett vanligt skäl till att införa prisregleringar på delmarknader kan vara att priset ligger över vad ett marknadspris vid perfekt konkurrens skulle vara. Orsaken till det höga priset kan vara så kallade naturliga monopol. Dessa uppstår när de fasta kostnaderna för att producera en vara eller en tjänst är väldigt höga och marginalkostnaderna är låga, och det därför bara finns utrymme för ett företag. Exempelvis är elnät och fjärrvärme naturliga monopol, då det inte är rimligt eller lönsamt att dra flera parallella el- eller fjärrvärmeledningar till alla hus. Monopol eller oligopol kan även uppstå av andra skäl, exempelvis folkhälso-skäl, som motiverar Systembolagets monopol, eller av patent- och upphovsrätter.

Till skillnad från företag på konkurrensutsatta marknader, som antas vara pristagare, kan företag med monopolmakt bestämma hur mycket de ska producera och till vilket pris. Det klassiska monopolfallet illustreras i diagram 2, där MC är företagets marginalkostnadskurva och MR är företagets marginalintäktskurva. Ett monopolföretag maximerar sin vinst genom att producera den kvantitet där marginalintäkterna är lika med marginalkostnaderna till priset  $P_m$ . Det pris som företaget sätter för att maximera sin vinst ( $P_m$ ) ligger högre än det pris som skulle gälla vid perfekt konkurrens ( $P_k$ ). Den producerade kvantiteten ( $Q_m$ ) kommer att vara lägre än vid perfekt konkurrens ( $Q_k$ ). Om det inte finns några externa effekter är priset vid perfekt konkurrens optimalt, sett ur ett allokeringsperspektiv. En optimalt vald reglering av monopolisten skulle därför sätta priset lika med priset vid perfekt konkurrens. Vid naturliga monopol kan man dock normalt inte sätta priset så lågt, eftersom de höga fasta kostnaderna skulle medföra förluster och resultera i att monopolföretaget lämnar marknaden. Istället ska priset sättas där efterfrågan är lika med genomsnittskostnaden. I verkligheten är det naturligtvis mycket svårt att veta vad det optimala priset är, eftersom man inte har fullständig information om vare sig efterfrågan eller företagets intäkter och kostnader.

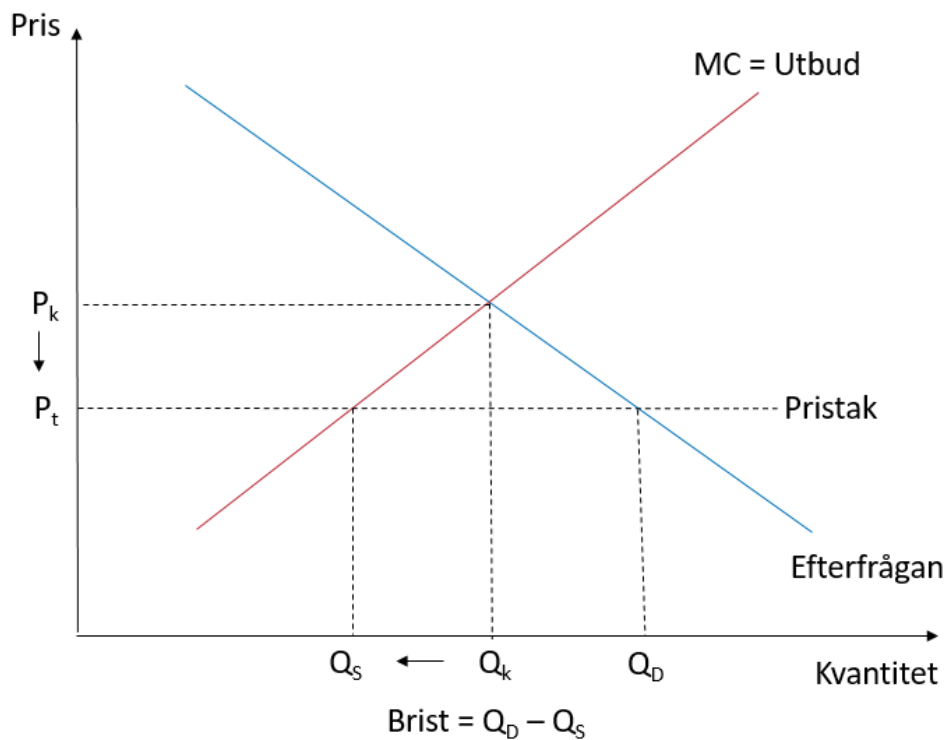
Även på konkurrensutsatta marknader förekommer ibland prisregleringar, med olika motiveringar. Om det reglerade priset sätts lägre än priset vid perfekt konkurrens, uppstår ett efterfrågeöverskott. Det innebär att det blir brist på den prisreglerade varan (diagram 3). Ibland används subventioner för att försöka få producenterna att öka sin produktion och på så sätt minska efterfrågeöverskottet. Ett klassiskt exempel på prisregleringar med dessa effekter är hyresregleringen, som ofta medfört hyror under marknadshyror, och som kombinerats med bostadssubventioner i syfte att stimulera produktionen av bostäder. Om efterfrågeöverskottet kvarstår, måste den prisreglerade varan ransoneras på något sätt. Det förekom framförallt i samband med prisregleringar under andra världskriget, men förekommer fortfarande på bostadsmarknaden i form av köer till hyresrätter.

Diagram 2. Monopol och prisreglering



Källa: Riksbanken.

Diagram 3. Prisreglering vid perfekt konkurrens



Källa: Riksbanken.

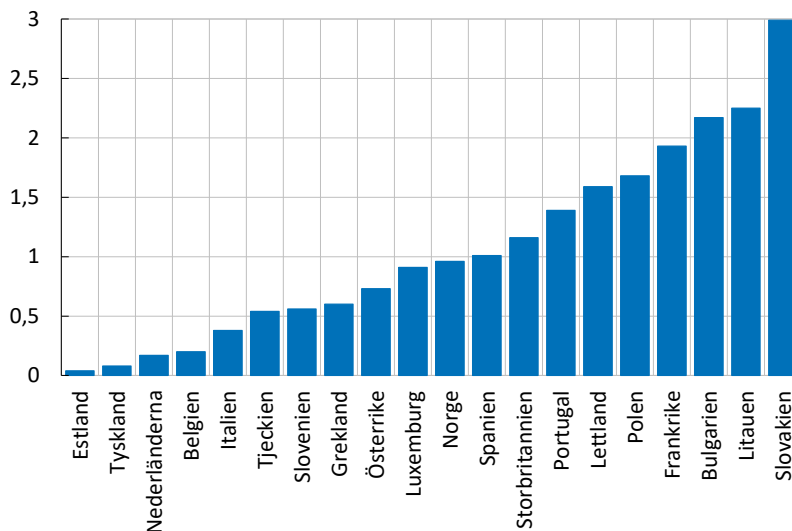


### 3 Prisregleringar i Europa till följd av höga energipriser

Europeiska länder skiljer sig åt i sin energianvändning på många sätt. Till exempel finns det stora skillnader i vilket energislag som har störst betydelse, vilka möjligheter det finns att importera el från andra länder, hur mycket energiintensiv industri det finns i landet och hur energieffektiva hushåll och företag är. Hushållen i olika länder har också varierande möjligheter att klara av stora och plötsliga ökningar i energipriser. Energikrisen har därför slagit olika hårt i olika länder, trots en gemensam europeisk energimarknad. Behovet av åtgärder och regeringars benägenhet att införa sådana har därför också varierat mellan länderna. Länderna har dessutom valt olika typer av stöd. Diagram 4 visar uppskattade statliga kostnader under 2022–2023 i olika länder för prisregleringar kopplade till energikrisen.<sup>3</sup> Med prisregleringar menas åtgärder som på ett eller annat sätt reglerar marginalpriser. I Sverige har inte prisregleringar förekommit alls utan åtgärderna har istället varit mest fokuserade på riktade stöd och skattesänkningar. Prisregleringar har förekommit i många öst-europeiska länder, men även vissa stora västeuropeiska länder, exempelvis Frankrike, Storbritannien och Spanien, har infört prisregleringar på el och gas.

**Diagram 4. Statliga kostnader 2022–2023 i olika länder för prisregleringar kopplade till energikrisen**

Procent av BNP



Anm. Avser genomförda eller aviserade åtgärder januari 2022–maj 2023. Endast åtgärder som reglerar marginalpriser ingår i diagrammet.

Källa: OECD Energy support measures tracker.

<sup>3</sup> De flesta länder har infört någon typ av åtgärder till följd av energipriskrisen, ofta flera olika i kombination. I detta staff memo analyseras enbart åtgärder som reglerar marginalpriset. Andra typer av åtgärder är exempelvis bidrag till låginkomsttagare, skattesänkningar på el eller riktade elprisstöd till hushåll och företag.

### 3.1 Frankrike

I Frankrike genomfördes en mix av åtgärder (*bouclier tarifaire*) som reglerade hur mycket priserna på el och gas fick stiga mot hushåll och småföretag. De reglerade priserna fick som mest stiga med 4 procent under 2022 och med 15 procent under 2023. Samtidigt infördes också vissa åtgärder för att minska elkonsumtionen, till exempel förbud att värma offentliga byggnader till högre temperatur än 19°C, stöd till distansarbete och subventioner för att byta till mer effektiva uppvärmningssystem samt uppmaningar för hushållen att minimera sin elanvändning på vissa höglast-timmar vid kallt väder.

Prisregleringen har påverkat inflationen direkt genom lägre energipriser, men anses också ha motverkat spridningseffekter till övriga priser. Enligt beräkningar från den franska statistikbyrån INSEE gjorda i september 2022 halverades energiprisernas bidrag till inflationen till följd av pristaket och inflationen blev 3,1 procentenheter lägre än vad den skulle blivit utan pristak.<sup>4</sup> Studien överskattar dock troligen effekten på inflationen eftersom den antar att pristaket gäller alla energianvändare. Företag har dock påverkats i mindre utsträckning då pristak endast omfattar hushåll och småföretag. Langot m.fl. (2022) finner att effekten på inflationen är mindre, 1,1–1,8 procentenheter, men också att det finns positiva effekter på BNP då de stigande energikostnaderna absorberades av staten istället för att hushållens köpkraft minskade. Det saknas analyser om hur prisregleringen har påverkat tillgången på el och gas samt resursallokeringen.

Inflationen i Frankrike 2022 var lägre än i många andra EU-länder (se diagram 5). Under 2023 var dock skillnaden mot andra länder inte så stor. Energipriserna steg långsammare än i andra länder 2022, men snabbare 2023 (se diagram 1). De olika energirelaterade stöden i Frankrike 2022–2023 har inneburit en sammanlagd statlig bruttokostnad på närmare 100 miljarder euro.<sup>5</sup> Av dessa är knappt 53 miljarder euro kopplade till reglering av energipriser, vilket motsvarar knappt 2 procent av BNP (se diagram 4). Prisregleringen har minskat effekterna av ökade energipriser för hushåll och mindre företag på kort sikt, men de har också orsakat stora förluster för energibolag och lett till förstatligandet av energibolaget EDF.<sup>6</sup> Eftersom pristaket fortfarande gäller är det svårt att bedöma vilka effekter regleringen har på resursallokeringen, energieffektiviseringen och priserna på lite längre sikt.

---

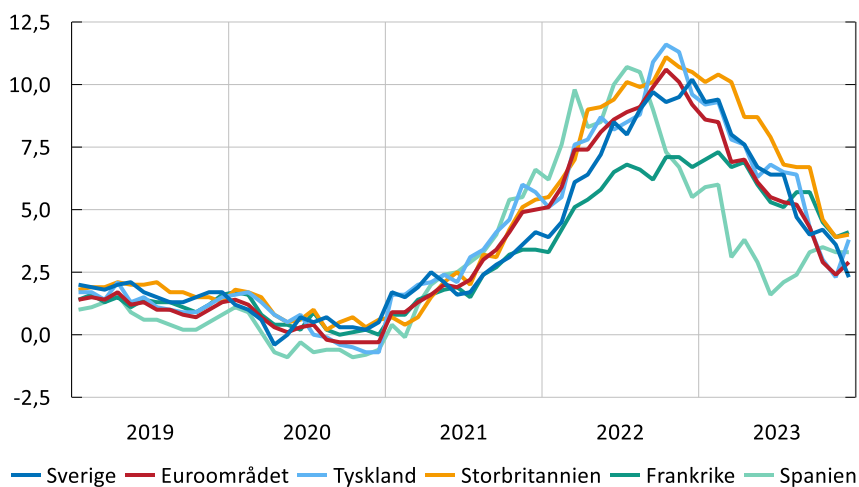
<sup>4</sup> Se Bourgeois och Lafrogne-Joussier (2022).

<sup>5</sup> Enligt OECD:s sammanställning av energikrisåtgärder i maj 2023.

<sup>6</sup> Se IMF (2023).

**Diagram 5. Inflation**

Årlig procentuell förändring

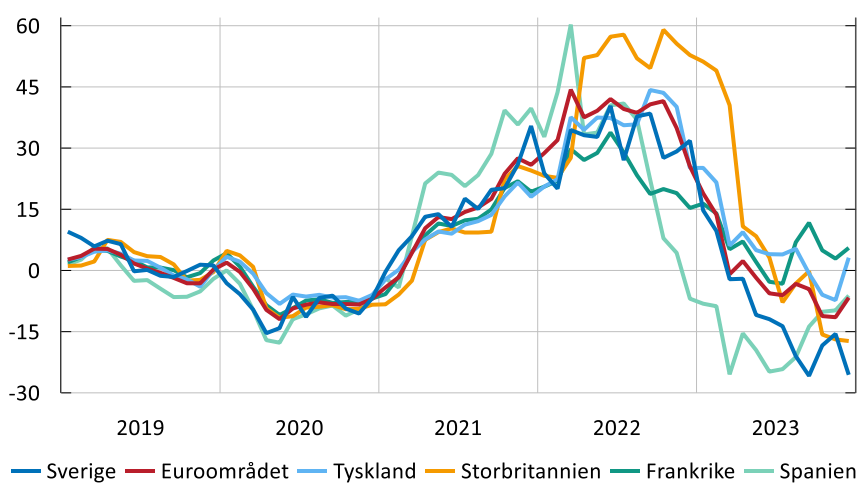


Anm. Avser KPIF för Sverige, KPI för Storbritannien och HIKP för resterande länder.

Källor: Eurostat, SCB och U.K. Office for National Statistics.

**Diagram 1. Utveckling av energipriserna i olika länder**

Årlig procentuell förändring



Anm. Avser energipriser i HIKP för Sverige, euroområdet, Tyskland, Frankrike och Spanien.

Källor: Eurostat och U.K. Office for National Statistics.

## 3.2 Spanien

I juni 2022 fick Spanien tillsammans med Portugal EU-kommissionens tillstånd att betala subventioner till elproducenter som använder fossila bränslen i syfte att hålla nere elkostnaderna för konsumenterna.<sup>7</sup> Subventionerna betalade delvis elproducenternas bränslekostnader. Den dagliga subventionen var skillnaden mellan marknadspriset

<sup>7</sup> Åtgärden behövde godkännas av EU-kommissionen eftersom den bryter mot EU:s statsstödsregler. Se EU-kommissionen (2022).

på fossilgas och pristaket på 40 euro per MWh under de första sex månaderna. Efter det skulle pristaket höjas med 5 euro i månaden. Åtgärden skulle gälla till maj 2023, men den förlängdes i april 2023 till slutet av 2023. Samtidigt ändrades pristaket så att det skulle höjas från 56,1 euro per MWh i april till 65 euro per MWh i december.<sup>8</sup> Åtgärden finansierades med flaskhalsavgifter och avgifter för elkonsumenter som drar nytta av åtgärden. De statliga kostnaderna i Spanien för alla prisreglerande åtgärder till följd av energikrisen uppgick till cirka 15 miljarder euro 2022–2023, vilket motsvarar cirka 1 procent av BNP (se diagram 4).

Spanska konsumentpriser på energi var höga 2021 och i början av 2022, men är sedan andra halvåret 2022 betydligt lägre än i många andra europeiska länder (se diagram 1). Den totala inflationen vände ner tidigt jämfört med andra länder (se diagram 5). Det är troligt att regleringen av energipriser till viss del har hållit nere inflationen. Enligt Perez m.fl. (2023) var energipriserna var 32 procent lägre än vad de hade varit utan regleringen, men effekten på inflationen uppskattas varit liten, 0,3 procentenheter lägre inflation under 2022.

Prisregleringar har också negativa effekter. Export av el till Frankrike ökade kraftigt när subventionerna för elproducenter infördes. Det innebär att spanska skattebetalare har subventionerat el till franska konsumenter. Subventionen till elproducenterna har också en nackdel att den inte ger incitament till att spara el. Spanien har visserligen vidtagit andra åtgärder för att få ner elkonsumtionen, men lägre elpriser motverkar dessa.<sup>9</sup> Prisreglering påverkar också investeringsbeslut eftersom osäkerheten om framtida villkor för elproducenter ökar. Subventioner till fossila bränslen har troligtvis ökat användningen av dessa, vilket motverkar klimatomställningen.<sup>10</sup> Det är svårt att mäta hur stora dessa effekter är och det saknas empiriska studier om effekterna.

### 3.3 Storbritannien

Mellan oktober 2022 och juni 2023 hade Storbritannien ett garanterat högstapris för gas och el för alla hushåll. Pristaket var satt så att elkostnaden för ett genomsnittligt hushåll skulle bli som högst 2 500 pund per år.<sup>11</sup> De statliga kostnaderna för prisreglerande åtgärder beräknades uppgå till cirka 35 miljarder pund 2022–2023, vilket motsvarar cirka 1,2 procent av BNP (se diagram 4). Utöver prisregleringen infördes även andra åtgärder. Hushåll fick 400 pund rabatt på sina elräkningar under vintern

<sup>8</sup> Se EU-kommissionen (2023).

<sup>9</sup> Till exempel i augusti 2022 infördes regler att offentliga byggnader inte får kylas ner till lägre temperatur än 27°C under de varmaste månaderna och på vintern får inte dessa värmas till högre temperatur än 19°C. Dessa regler gäller dock inte privata hushåll.

<sup>10</sup> Enligt Corbeau m.fl. (2023) ökade användningen av fossilgas i den spanska elproduktionen med nästan 53 procent under 2022.

<sup>11</sup> Storbritannien har ett maxpris för energi sedan januari 2019 som den regulatoriska myndigheten Ofgem (Office of Gas and Electricity Markets) tar fram utifrån beräknade produktionskostnader. Sedan oktober 2022 räknas maxpriset om var tredje månad. Tidigare gjordes omräkningen halvårsvis. Maxpriset begränsar hur mycket energibolagen kan ta betalt per konsumerad enhet gas och el. Prisgarantin innebär att maxpriset sattes lägre än det pris som Ofgem hade räknat fram utifrån produktionskostnader. Staten ersatte producenterna för mellanskillnaden när prisgarantin gällde.

2022/23 och hushåll med låga inkomster fick även andra stöd. Även företag har fått stöd för att betala sina elräkningar.<sup>12</sup>

Många energibolag har gått i konkurs i Storbritannien sedan 2021 eftersom de inte hade resurser att hantera de snabbt stigande globala energipriserna i kombination med pristaket som inte höjdes lika snabbt. Hushållens och företagets energikostnader ökade kraftigt under 2022 och i början av 2023, men mindre än de skulle ha gjort utan taket. Fossilgas är viktig för både uppvärmning av hus och elproduktion i Storbritannien och effekterna av de höga gaspriserna är därför större än i många andra länder.<sup>13</sup> Energipriserna har varit högre än i många andra länder, särskilt under 2022 och i början av 2023 (se diagram 1). Prisregleringen minskar anpassningen av efterfrågan till de högre priserna, alltså håller upp efterfrågan på energi och bidrar på så sätt till ett högre pristryck. Inflationen har varit hög i Storbritannien (se diagram 5), men det beror inte enbart på höga energipriser utan även på att efterfrågan har varit hög och arbetsmarknaden stark, vilket också visat sig i höga löneökningar. Det saknas studier om hur stor påverkan olika energikrisåtgärder har haft på inflationen. Det saknas också studier om vilka effekter prisregleringen har haft på energiproduktionen och resursallokeringen.

---

<sup>12</sup> Se House of Commons (2022) för detaljer om olika stöd.

<sup>13</sup> Hushållen konsumerar en tredjedel av all fossilgas i Storbritannien och fossilgas utgör mer än en tredjedel av elproduktionen, se Ari och Granados (2023).

## 4 Historiska erfarenheter från prisregleringar

Sverige har inte använt sig av prisregleringar till följd av den nuvarande energikrisen. Men prisregleringar har använts historiskt under långa perioder i Sverige i syfte att hålla nere prisökningar. I USA har prisregleringar använts främst i krigstider.

### 4.1 Sverige

#### Prisreglering under andra världskriget

De kraftigt ökade priserna på utrikeshandelsområdet samt de omfattande försvarsutgifterna under kriget ledde till ett inflationstryck, som regeringen motverkade med omfattande prisregleringar och ransonering (Heckscher, 1957). I krigets inledningskede drevs priserna i Sverige upp framför allt av ökade importpriser, men även exportpriserna gick upp. Ökade omvärldspriser, men även stigande transportkostnader bidrog till detta. Viss prisreglering infördes redan 1939, men den var i huvudsak utformat genom frivilliga överenskommelser. De begränsade möjligheterna till utrikeshandel verkar ha motiverat ransoneringen.<sup>14</sup> Många råvaror reglerades, liksom ett stort antal livsmedelsprodukter. Även hyressättningen reglerades. Inga specifika studier har gjorts rörande effekterna på inflationstakten, till skillnad från USA (se nedan), men diagram 6 indikerar att prisregleringarna kan ha dämpat prisökningarna, framförallt under åren 1943-46.

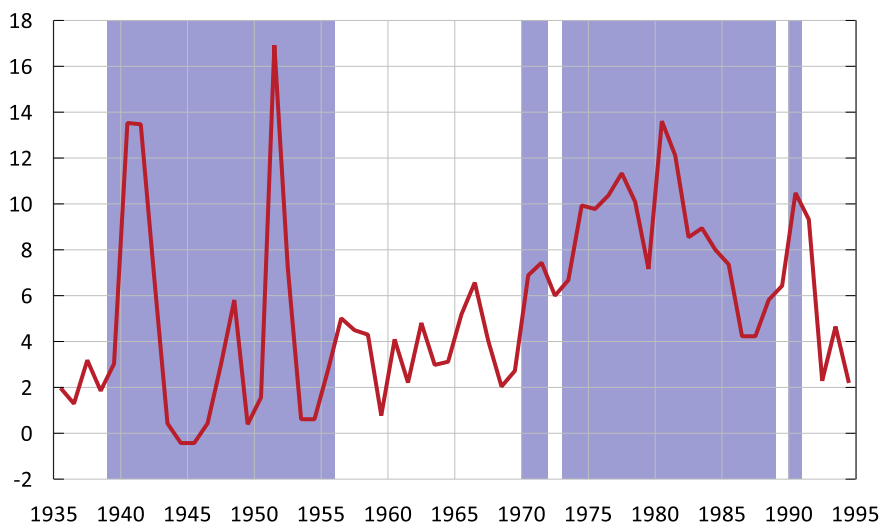
Handelsavtal slöts med både Storbritannien och Tyskland i december 1939, där avtalet med Tyskland innebar att vissa priser bands till nivån vid krigsutbrottet. Priserna var ofta reglerade även i senare handelsavtal med Tyskland, och enligt Fritz (1986) var priserna dikterade av maktpolitiska realiteter, och det förekom därför relativt kraftiga prishöjningar på svenska importvaror 1940, medan prisutvecklingen på importvaror var betydligt gynnsammare för svensk del mot slutet av kriget. Den tyska ockupationen av Danmark och Norge och mineringen av Skagerack försvårade kraftigt handeln med Storbritannien och övrig import västerifrån och handeln från och via Tyskland och tyskockuperade områden ökade kraftigt i relativ betydelse, men en viss handel västerut främst med neutrala länder förekom dock via den så kallade lejd-båtstrafiken (Karlsson, 2006). Det kraftiga fallet i utrikeshandeln och de förändrade handelsströmmarna som följde medförde ett tryck uppåt på priserna via ökade transportkostnader och dyrare substitut. Enligt Åmark (1952) medförde inkallelser av betydande delar av arbetskraften till militärtjänst sannolikt en lägre produktivitet, vilket också bidrog till ett tryck uppåt på priserna. Även omställningen till ökade satsningar på försvaret kan ha påverkat. Inflationen låg betydligt över 10 procent både 1940 och 1941 och BNP per capita föll med ungefär 10 procent 1940. Den höga inflationen ledde också till betydande löneökningar, bland annat via indexeringsklausuler, vilket ökade riskerna för en pris-lönespiral.

<sup>14</sup> Avsnittet bygger till stor del på SOU (2009), kapitel 7 och Åmark (1952), kapitel om prispolitiken.

Under 1942 infördes betydligt striktare prisregleringar. Hyresreglering infördes och ett allmänt prisstopp trädde i kraft hösten 1942. Inflationen blev de kommande åren väsentligt lägre, och låg mot slutet av kriget kring noll (se diagram 6). Prisregleringarna kan ha bidragit till att bromsa en pris-lönespiral. Att de stora omställningarna till ökade försvarsutgifter och en förändrad sammansättning av utrikeshandel redan gjorts i början av kriget kan också ha bidragit till ett lägre inflationstryck under de senare krigsåren. Till skillnad från USA, där regleringarna avvecklades relativt snart efter krigsslutet, blev de svenska prisregleringarna kvar en längre tid. De avvecklades först i mitten av 1950-talet.

**Diagram 6. KPI-inflationen i Sverige 1935–1994**

Årlig procentuell förändring



Anm. Prisregleringar förekom i varierande omfattning under skuggade perioder.

Källor: Jonung och Olson (1990), SCB och SOU (1955:45).

### Prisreglering under 1970–1980-talet

Den prisreglering som infördes under andra världskriget avvecklades till stora delar fram till mitten på 1950-talet.<sup>15</sup> Ett betydelsefullt undantag är hyresregleringen, som beskrivs mer i detalj nedan. Den tilltagande inflationen 1969–1970 ledde till att pris-kontroller återinfördes i form av ett allmänt prisstopp hösten 1970. Prisstoppet omfattade som mest ungefär 75 procent av den privata konsumtionen. Det avvecklades successivt och var helt borta i januari 1972. Prisstoppet byggde på 1956 års prisregleringslag som var avsedd för situationer av undantagskaraktär. Lagen ändrades 1973 vilket möjliggjorde prisreglering vid "fara för allvarlig prisstegring inom riket på viktigare varu- eller tjänsteområden". Prisregleringar infördes inom begränsade områden från 1973. Mer allmänna prisstopp som omfattade en stor del av den privata konsumtionen infördes under kortare perioder i samband med devalveringar 1977, 1981 och 1982 samt i samband med avtalsrörelsen 1980. Under större delen av 1970-

<sup>15</sup> Stycket bygger på Jonung (1981).

talet förekom även prisövervakning, som innebar att ett stort antal företag behövde anmäla prisförändringar till Statens pris- och kartellnämnd.

Jonung (1981) redovisar effekterna av prisregleringarna på inflation och inflationsförväntningar, och finner att effekterna inte varit statistiskt signifikanta. Prisregleringar fortsatte att vara ett viktigt inslag i den ekonomiska politiken till andra halvan av 1980-talet (Jonung och Olson, 1990). Till exempel var mjölkpriset reglerat fram till december 1988 (SOU, 2009). Prisstoppet påverkade enskilda företag, men inte inflationen, se Jonung (1981). Orsaken kan vara att företagen höjde priserna mer på varor som inte var reglerade. Prisreglering under en lång tid påverkade ekonomin negativt till exempel genom ökad osäkerhet vid investeringar och på arbetsmarknaden. Dessutom tillkom betydande administrativa kostnader för förhandling och övervakning av priserna.<sup>16</sup>

### Hyresregleringen

Regleringar på hyresmarknaden infördes under andra världskriget när en ny hyresregleringslag trädde ikraft 1942. För att undvika alltför stora ransoneringsproblem infördes stöd i form av reducerade kapitalkostnader, vilket medförde lägre hyror i framförallt nyproducerade bostäder (Sandelin och Södersten, 1982). Den hyresreglering som infördes under andra världskriget ersattes av systemet med bruksvärdeshyror 1968 (Sandelin, 1987). Detta system används fortfarande för reglering av bostadshyror.

Hyresregleringen verkar ha haft betydande effekter på hyrorna. I centrala Stockholm skulle marknadshyror 2014–2015 ha legat mellan 30 och 100 procent högre än de faktiska hyresnivåerna (Donner, Englund och Persson, 2017). Jämfört med priser på bostadsrätter och småhus är de inte alls lika volatila, och verkar alltså inte reagera speciellt mycket på efterfråge- och utbudsförändringar. Hyresregleringen verkar också ha betydande allokeringsekvenser, särskilt i storstadsområdena där ransoneringen är omfattande och kötiden för att få en lägenhet kan uppgå till tiotals år. Hyresregleringen har också lett till en svart marknad där hyreskontrakt köps och säljs.

Hyresregleringen kan även leda till andra typer av allokeringseffekter. Till exempel kan kvaliteten på lägenheterna påverkas, via fastighetsägarnas incitament att underhålla fastigheterna. Här finns dock motverkande effekter. Fastighetsägare kan ha incitament att hålla nere underhållet på fastigheterna, eftersom hyran är relativt låg och lägenheten därför är lätt att hyra ut, särskilt om det är långa bostadsköer. En motverkande effekt är dock att omfattande renoveringar ger fastighetsägarna i det nuvarande systemet möjlighet till kraftiga hyreshöjningar, vilket leder till hyror som ligger närmare nivån på en marknad med fri hyressättning. Därför kan den genomsnittliga lägenhetsstandarden bli högre med den nuvarande hyresregleringen än vid fri hyressättning (Eriksson och Lind, 2005). Det är oklart vilken effekt som dominerar, men även om den genomsnittliga standarden skulle sammanfalla med den effektiva nivån, finns det i beståndet både lägenheter med för låg och för hög standard, jämfört med

---

<sup>16</sup> Se exempelvis SOU (2009).



den effektiva standarden. Hyresregleringen kan även påverka segregationen, och den kan i viss mån ha medfört en lägre ekonomisk segregation (Boverket, 2014).

## 4.2 USA

Prisregleringar infördes successivt i USA under andra världskriget och verkar ha fått betydande effekt i och med den så kallade "Stabilization act" i oktober 1942. Det innebar att ett allmänt pris- och lönestopp infördes och framförallt i och med Roosevelts presidentdekret om att "hold the line on further price increases" från april 1943 (Evans, 1982). Regleringar för specifika sektorer infördes också, men i huvudsak i sektorer där det förekom ett fåtal aktörer på antingen utbuds- eller efterfrågesidan. Skälet till detta verkar ha varit att det är lättare att införa och övervaka prisregleringar och eventuella ransoneringar på marknader med ett fåtal aktörer (Evans, 1982).<sup>17</sup> Utifrån ett teoretiskt perspektiv kan prisregleringar på marknader med en låg grad av konkurrens också vara välfärdshöjande. Regleringarna avvecklades i stort sett helt 1946.

Effekterna på den allmänna prisnivån verkar ha blivit betydande, och Evans (1982) hävdar att prisnivån reducerades med åtminstone 30 procent jämfört med vad som annars skulle ha varit fallet. Effekterna på sysselsättning och produktion var också relativt stora, och sysselsättningen bedöms ha fallit med knappt 12 procent och produktionen med ungefär 7 procent. Evans analyserar även i en enkel modell om man skulle ha kunnat uppnå samma effekt på priserna utan prisreglering, men med en mer kontraktiv penningpolitik. Han finner att man kan uppnå samma effekt på priserna, och att samtidigt effekterna på sysselsättningen blir mindre. Uppsatsen är dock mer än 40 år gammal med en relativt stiliserad modell och en ansats i linje med modern makroteori kan ge andra resultat.

Att prisregleringarna bör ha haft effekt på prisnivån kan dock också ses genom att studera makroserier för prisnivån i USA under kriget. Ökningstakten i konsumentpriserna avtog tydligt 1943 och tog fart igen ordentligt när regleringarna avvecklades 1946 (se diagram 7 och diagram 8). Pris- och lönestopp infördes även under Korea-kriget för att bromsa inflationschocken som kriget orsakade (Institute for Economics & Peace, 2011).

Prisregleringar återinfördes i början av 1970-talet av Nixon-administrationen, då inflationen hade ökat, bland annat på grund av de ökade utgifterna för Vietnamkriget (se diagram 9). Mills (1975) hävdar att i marknader där konkurrensen är relativt hård har effekterna varit marginella, medan effekterna på priserna varit större på marknader med ett fåtal köpare eller säljare. Blinder och Newton (1981) finner en viss effekt av pris- och lönestoppen på inflationen; den faller med cirka 2 procent det första året och prisnivån är 3–4 procent lägre i april 1974. När regleringarna avskaffades i april 1974 steg inflationen snabbt och vid slutet av 1974 var effekten på prisnivån 0–2 procent. Hagens och Russell (1985) hittar något mindre effekter, och de finner ett fall i inflationen på cirka en procent under det inledande prisstoppet på tre månader,

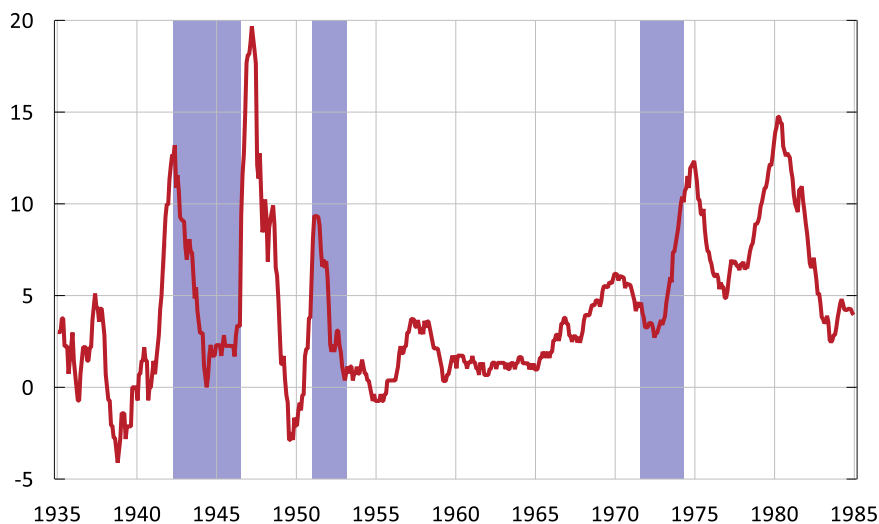
---

<sup>17</sup> Ett undantag var hyresmarknaden som i USA var atomistisk på både efterfråge- och utbudssidan, men var en av de första där regleringar infördes och en av de sista där de försvann.

men att prisnivån vid slutet av programmet var opåverkad eller högre än den skulle varit utan kontroller. De studerar även de frivilliga kontroller som Carter-administrationen infört under hösten 1978, och finner att inflationen var en procentenhet lägre från införandet till mitten av 1983.

**Diagram 7. KPI-inflation i USA 1935–1984**

Årlig procentuell förändring

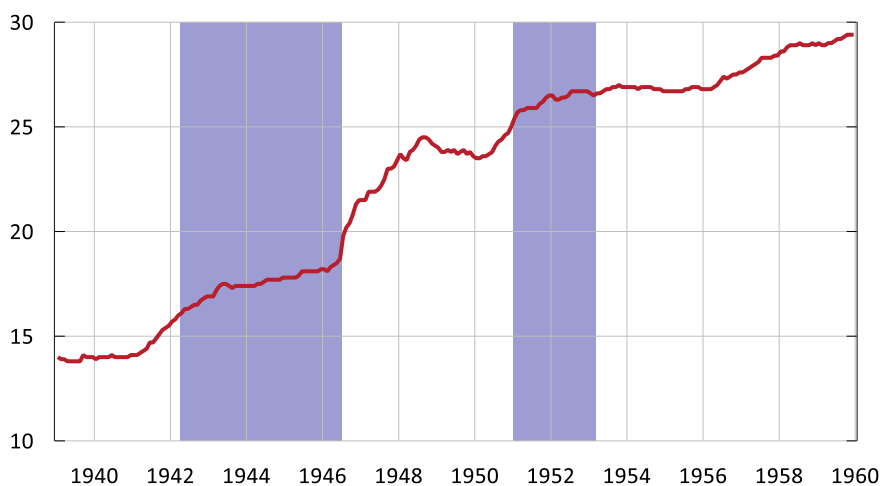


Anm. Prisregleringar förekom i varierande omfattning under skuggade perioder.

Källor: Rockoff (1981) och U.S. Bureau of Labor Statistics.

**Diagram 8. Utvecklingen av konsumentpriserna i USA 1939–1959**

Index

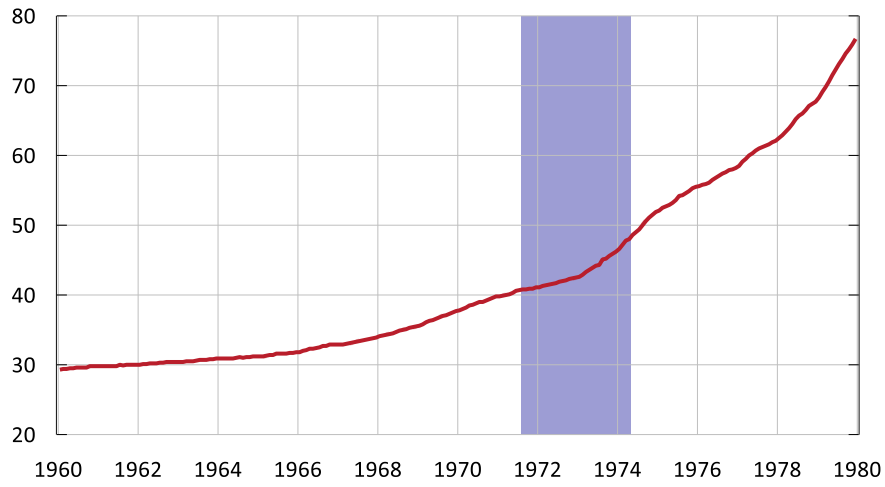


Anm. Prisregleringar förekom i varierande omfattning under skuggade perioder.

Källor: Rockoff (1981) och U.S. Bureau of Labor Statistics.

**Diagram 9. Utvecklingen av konsumentpriserna i USA 1960–1979**

Index



Anm. Prisregleringar förekom i varierande omfattning under skuggade perioder.

Källor: Rockoff (1981) och U.S. Bureau of Labor Statistics.

## 5 Skulle reglering av elpriser i Sverige vara en god idé?

Graden av konkurrens är en viktig faktor för om prisregleringar kan ha positiva effekter på energimarknaden eller inte. Energimarknaden skiljer sig kraftigt åt i europeiska länder, dels i termer av energimix men också i hur mycket konkurrens det finns, se Amano, Aronica och Stagnaro (2022).

Prisregleringar inom specifika sektorer kan tänkas få stora effekter, om sektorerna är av central betydelse i ekonomin.<sup>18</sup> Om exempelvis energisektorn är central, kan ökade energipriser sprida sig till andra sektorer, där energi används som en betydande insatsvara. De ökade kostnaderna i energiintensiva sektorer kan i sin tur sprida sig vidare till andra delar av ekonomin. Om konkurrensen i den centrala sektorn är begränsad, kan prisregleringar som ökar produktionsnivån vara positiva för sektorn i sig, och de positiva effekterna kan sprida sig vidare i ekonomin. Om däremot sektorn kännetecknas av god konkurrens, kan de negativa allokeringseffekter som blir följden av att priserna inte höjs sprida sig till övriga delar av ekonomin. Detta skulle göra effektivitetsförlusterna betydligt större än de är i den centrala sektorn. Utöver det kan regleringar som artificiellt håller priserna nere hämma innovation och omställningar till mer effektiva sätt att producera bristvaran.

Om elpriserna på den nordiska elmarknaden Nord Pool sätts på en konkurrensutsatt marknad och priserna ger en effektiv resursallokering, kan prisregleringar medföra ineffektivare resursallokering. Det omvända råder om priserna skulle ligga betydligt högre än vad de skulle göra på en konkurrensutsatt marknad. År 2018 stod de fem största producenterna för knappt 50 procent av elproduktionen och utöver detta fanns fler än 150 producenter på Nord Pool. Förutsättningarna för fungerande konkurrens bedöms av Konkurrensverket som tillfredsställande (Konkurrensverket, 2018). Priserna ligger dock något över vad de skulle ligga på en marknad med perfekt konkurrens. Lundin och Tangerås (2020) förkastar hypotesen om perfekt konkurrens och finner att prispåslaget är fyra procent på marginalkostnaden.<sup>19</sup> Priserna på Nord Pool sätts dagligen och det finns därför inga snedvridningar orsakade av prisstelheter.

Sammanfattningsvis kan det finnas situationer där prisregleringar leder till ökad välfärd genom lägre priser och högre produktion. Detta gäller när företag har monopolmakt och kan sätta priserna högre än vad som skulle gälla vid perfekt konkurrens (vid avsaknad av externa effekter). Om man däremot sätter ett reglerat pris under den nivå som skulle gälla vid perfekt konkurrens, uppstår det brist på den reglerade varan eftersom efterfrågan är högre än utbudet. De senaste årens kraftiga ökning av energipriser har orsakats av att utbudet av energi har minskat till följd av Rysslands invasion av Ukraina. Prisökningar är därför väntade och inte ett tecken på en marknad utan fungerande konkurrens. Den nordiska elmarknaden har förutsättningar för en

---

<sup>18</sup> En klass av modeller med denna egenskap är så kallade input-outputmodeller eller nätverksmodeller, där industristrukturen modelleras i detalj. Exempel i denna litteratur är Baqaee och Fahri (2019) samt Rubbo (2023).

<sup>19</sup> Prispåslaget är lågt, jämfört med andra sektorer i ekonomin. Till exempelvis ger skattningar för tillverkningsindustrin ett påslag på omkring 40 procent, se Carlsson, Clymo och Joslin (2023).

relativt väl fungerande konkurrens, vilket tyder på att reglering av elpriser i Sverige inte förväntas leda till betydande effekter på produktionen som på monopolmarknaden.

Reglering av elpriserna i Sverige framstår inte som en god idé. Även om prisregleringar på kort sikt skulle kunna hindra att de höga energipriserna sprider sig till den övriga ekonomin kan de också leda till ineffektiv resursallokering och brist, alternativt behov av ransonering av el. De historiska erfarenheterna under efterkrigstiden av omfattande prisregleringar är inte heller positiva, se Jonung (1981) och diskussionen i avsnitt 4.1. Däremot skulle andra ingripanden som riktar sig direkt mot de konkurrensproblem som finns på marknaden kunna vara lämpliga, eftersom priserna ligger något över vad de skulle göra vid perfekt konkurrens. Till exempel kan elproducenterna bjuda ut för lite el för att på så sätt öka priset. Detta skulle kunna motivera ökad övervakning från myndigheternas sida, se Holmberg och Tangerås (2023).<sup>20</sup> Ett sätt att minska elpriserna på något längre sikt är att subventionera investeringar som leder till högre utbud av el.<sup>21</sup> Det finns också bättre sätt att stödja hushåll som påverkas negativt av höga elpriser, till exempel klumpsummebidrag. Dessa påverkar inte elpriserna och kan dessutom utformas så att det riktas till särskilt utsatta hushåll.<sup>22</sup> Eftersom elpriserna inte påverkas, leder klumpsummestöd inte till ökad elkonsumtion.<sup>23</sup> Det kan göra det lättare att uppnå klimatmålen.

---

<sup>20</sup> Ett annat sätt att minska möjligheter till prispåverkan skulle kunna vara att, om möjligt, bryta elbolagens gemensamma ägande av kärnkraftverken, se Lundin (2021) och Holmberg och Tangerås (2023).

<sup>21</sup> Se exempelvis Gustafsson m.fl. (2024).

<sup>22</sup> Se även Gustafsson m.fl. (2024).

<sup>23</sup> Upprepade klumpsummestöd kan dock leda till förväntningar om stöd i framtiden hos konsumenterna, vilket kan göra att de ökar sin elkonsumtion, om stödet beror på historisk elförbrukning.

## 6 Avslutande kommentarer

Erfarenheter visar att det är möjligt att åtminstone tillfälligt motverka höga prisökningar med prisregleringar, men de har också negativa effekter och är därför oftast inte ett välavvägt sätt att stävja hög inflation. Ekonomisk teori visar att prisreglering på marknader med imperfekt konkurrens kan leda till mer effektiv allokering, men det är svårt att sätta pristaket optimalt eftersom prisregleraren inte har fullständig information om vare sig efterfrågan eller företagens kostnader och intäkter. Pristak på marknader där priserna sätts i perfekt konkurrens är aldrig allokeringsförbättrande (om det inte finns externa effekter) och prisreglering leder då till minskad produktion och brist på den reglerade varan, så länge man inte subventionerar utbudet.

Prisreglering innebär också alltid administrativa kostnader för att sätta pristak och kontrollera att pristaket följs. Priser styr både konsumtion och produktion och utan prismekanismen allokeras resurserna ineffektivt. Resurser läggs också på att försöka påverka pristak som staten sätter och det kan också uppstå svarta marknader där varan säljs till ett högre pris. Om pristak inte följs, kan det också påverka samhällets syn på om man ska följa lagar och regler. När prisregleringen släpps, kan också inflationen stiga snabbt på grund av uppdämda behov av att höja priserna.

De program med prisregleringar som har införts i Europa de senaste åren har inte varit primärt avsedda för att förbättra effektiviteten på energimarknaden. Åtgärderna har istället syftat till att skydda konsumenterna från de kraftiga prisökningar som skett till följd av den utbudsminskning av energi som uppstått till följd av Rysslands invasion av Ukraina. Den kostnad som utan prisregleringarna hade mött slutkonsumenten har istället i större utsträckning burits av staten. För att förhindra att brister uppstår när prismekanismen inte fungerar har olika former av temporära ransoneringar genomförts. En del studier tyder på att inflationsimpulsens spridning var lägre i vissa länder till följd av regleringarna. Men åtgärderna kan också medföra negativa effekter i form av högre priser för andra länder som deltar på samma marknad (Auclert m.fl., 2023).

Att använda prisreglering för att försöka hejda prisökningar som har reala orsaker är inte en långsiktigt hållbar strategi. Prisförändringar är nödvändiga för att åstadkomma en anpassning till förändrade förhållanden i ekonomin. Det är svårt att styra anpassningen via exempelvis politiska beslut. Samhällsekonomiska kostnader av prisregleringar är svåra att kvantifiera, men de ökar med omfattningen och tiden som regleringarna hålls kvar. Det är ännu för tidigt att utvärdera alla effekter av de prisregleringar som införts på den europeiska energimarknaden. Att staten har tagit en stor del av kostnadsökningarna kan ha hindrat inflationsimpulsen från att sprida sig och få ett starkare fäste. Skyddandet av hushållens köpkraft kan också ha hållit efterfrågan uppe och på så sätt minskat nedgången i ekonomin. Men för att långsiktigt motverka prishöjningar på energi utan att skada ekonomins funktionssätt i övrigt bör utbudet av energi säkras och användningen av energi effektiviseras. Prisregleringar som hänger kvar riskerar snarare att förhindra nödvändiga investeringar och effektiviseringar. I många länder har prisregleringarna förlängts i omgångar och i vissa länder gäller regleringarna än. Historiska erfarenheter från Sverige visar att det är svårt att ta bort prisregleringar. I Sverige framstår inte en reglering av elpriserna som en välavvägd åtgärd eftersom konkurrenssituationen på energimarknaden är god.

## Referenser

Amano, Carlo, Martina Aronica och Carlo Stagnaro (2022), "Is more competition better? Retail electricity prices and switching rates in the European Union", *Utilities Policy* 78, sid. 1–10.

Ari, Anil och Carlos Mulas Granados (2023), "The energy price shock – impact, policy responses, and reform options United Kingdom", SIP/2023/048, Selected Issues Paper, IMF.

Auclert, Adrien, Hugo Monneray, Mathew Rognlie och Ludwig Straub (2023), "Managing an energy shock: Fiscal and Monetary Policy", NBER Working Paper 31543, National Bureau of Economic Research, <https://www.nber.org/papers/w31543>.

Baqaei, David och Fahri, Emmanuel, (2019), "The Macroeconomic Impact of Microeconomic Shocks: Beyond Hulten's Theorem", *Econometrica*, vol. 87, nr. 4, 1155–1203.

Bourgeois, Alexandre och Raphaël Lafrogne-Joussier (2022), "La flambée des prix de l'énergie: un effet sur l'inflation réduit de moitié par le "bouclier tarifaire"", INSEE Analyses, 75, <https://www.insee.fr/fr/statistiques/6524161>.

Blinder, Alan och William Newton (1981), "The 1971-1974 controls program and the price level: An econometric post-mortem", *Journal of Monetary Economics*, vol. 8, sid. 1-23.

Boverket (2014), "Det svenska hyressättningsystemet", Rapport 2014:13.

Carlsson, Mikael, Alex Clymo och Knut-Erik Joslin (2023), "Dispersion over the business cycle: Passthrough, productivity and demand", IFAU working paper 2023:1.

Corbeau, Anne-Sophie, Juan Camilo Farfan och Sebastian Orozco (2023), "The Iberian exception and its impact", Commentary, Center on Global Energy Policy, <https://www.energypolicy.columbia.edu/publications/the-iberian-exception-and-its-impact/>

Donner, Herman, Peter Englund och Mats Persson (2017), "Distributional Effects of Deregulating the Stockholm Rental Housing Market", Report to the Swedish Fiscal Policy Council 2017/1.

Eriksson, Kimmo och Lind, Hans (2005), "Vad vet vi om hyresregleringens effekter?", *Ekonomisk debatt* årgång 33, nr 4, sid. 31–43.

EU-kommissionen (2022), "State Aid: Commission Approves Spanish and Portuguese Measure to Lower Electricity Prices Amid Energy Crisis", 8 juni 2022, [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip\\_22\\_3550](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3550).

EU-kommissionen (2023), "State aid: Commission approves prolonged and amended Spanish and Portuguese measure to lower electricity prices amid energy crisis", 25 april 2023, [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip\\_23\\_2408](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_2408).

- Evans, Paul (1982), "The Effects of General Price Controls in the United States during World War II", *Journal of Political Economy*, vol 90, no 5, sid. 944–966.
- Fritz, Martin (1986), "Ekonomisk neutralitet under andra världskriget – en fråga om praktisk politik" i Ekman, Stig (red), *Stormaktstryck och småstatspolitik: Aspekter på svensk politik under andra världskriget*, Liber, Stockholm.
- Gustafsson, Johan, Xiaofei Ma, Junior Maih, Mattias Vesterberg (2024), "Macroeconomic effects of fiscal policy under an energy supply shock", working paper 3/2024, Norges bank.
- Hagens, John och Robert Russell (1985), "Testing for the Effectiveness of Wage-Price Controls: An Application to the Carter Program", *American Economic Review*, vol. 75, nr. 1, sid. 191-207.
- Heckscher, Eli (1957), *Svenskt arbete och liv*, Bonniers, Stockholm.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås (2023), "Den svenska elmarknaden – idag och i framtiden", *Penning- och Valutapolitik*, nr. 1, sid 5-35.
- House of Commons (2022), "Energy pricing and the future of the energy market", Third report of session 2022/23, Business, Energy and Industrial Strategy Committee.
- IMF (2023), Staff report for the 2022 article IV consultation for France, IMF Country Report No. 23/56.
- Institute for Economics & Peace (2011), "Economic Consequences of War on the U.S. Economy", <https://thereformedbroker.com/wp-content/uploads/2012/02/Economic-Consequences-of-War.pdf>.
- Jonung, Lars (1981), "Den svenska prisregleringspolitiken under 1970-talet", *Skandinaviska Enskilda Bankens Kvartalstidskrift*, nr 3–4, sid. 182–193.
- Jonung, Lars och Mancur Olson (1990), "The political economy of price controls: the Swedish experience 1970–1987", Avebury.
- Karlsson (2006), "Sig själv närmast", i, Fritz, Martin, Birgit Karlsson, Ingela Karlsson och Sven Nordlund, *En (o)moralisk handel, forum för levande historia*, skriftserie 2:2006.
- Konkurrensverket (2018), *Konkurrensen i Sverige, Kapitel 27 Elmarknaden*, Rapport 2018:1, Elanders Sverige AB, [https://www.konkurrensverket.se/globalassets/dokument/informationsmaterial/rapporter-och-broschyrer/rapportserie/rapport\\_2018-1\\_kap27-elmarknaden.pdf](https://www.konkurrensverket.se/globalassets/dokument/informationsmaterial/rapporter-och-broschyrer/rapportserie/rapport_2018-1_kap27-elmarknaden.pdf).
- Langot, F., S. Malmberg, F. Tripier and J.-O. Hairault (2022), "Loi de finance 2023: quel impact a eu le bouclier tarifaire sur la croissance, l'inflation, la dette publique et les inégalités?", CEPREMAP, Note de l'Observatoire Marcro, 2022-5.
- Lundin, Erik (2021), "Market power and joint ownership: Evidence from nuclear plants in Sweden", *Journal of Industrial Economics*, vol. 69, sid. 485–536.



- Lundin, Erik och Thomas Tangerås (2020), "Cournot competition in wholesale electricity markets: The Nordic power exchange, Nord Pool", *International Journal of Industrial Organization*, vol. 68, sid. 1–21.
- Mills, Quinn (1975), "Some lessons of price controls in 1971-73", *The Bell Journal of Economics*, vol. 6, nr. 1, sid. 3–49.
- Perez, Hidalgo Manuel, Natalia Collado Van-Baumberghen, Jorge Galindo och Ramon Matteo Escobar (2023) "The Effects of the Spanish Gas Cap on Prices, Inflation, and Consumption Six Months Later", [https://www.esade.edu/ecpol/wp-content/uploads/2023/02/AAFF\\_ENG\\_EsadeEcPol\\_Insight43\\_The-Effects-of-the-Gas-Cap-on-Prices\\_final.pdf](https://www.esade.edu/ecpol/wp-content/uploads/2023/02/AAFF_ENG_EsadeEcPol_Insight43_The-Effects-of-the-Gas-Cap-on-Prices_final.pdf).
- Riksbanken (2022), "Jag har aldrig varit med om att kunderna accepterar prishöjningar så lätt", *Riksbankens företagsundersökning*, februari 2022, Sveriges Riksbank.
- Rockoff, Hugh (1981), "Price and wage controls in four wartime periods", *The Journal of Economic History*, vol. 41, nr. 2, sid. 381–401.
- Rubbo, Elisa (2023), "Networks, Phillips Curves, and Monetary Policy", *Econometrica*, vol. 91, nr. 4, sid. 1417–1455.
- Sandelin, Bo och Bo Södersten (1982), "Bostadsekonomi och bostadspolitik under efterkrigstiden, i Bo Södersten (red.), *Svensk Ekonomi*, Rabén & Sjögren, Stockholm, sid 213–232.
- Sandelin, Bo, (1987), "Bostadsmarknaden", i Bo Södersten (red.), *Marknad och politik*, Dialogos, Lund, sid. 151–166.
- SOU (1955), "Konkurrens och priser", Betänkande avgivnet av 1954 års priskontrollutredning, *Statens offentliga utredningar* SOU 1955:45.
- SOU (2009), "Ransonering och prisreglering i krig och fred", *Statens offentliga utredningar* SOU 2009:3.
- Vincent, Nicolas (2023), "Understanding the unusual: How firms set prices during periods of high inflation", anförande vid Chamber of Commerce of Metropolitan Montreal, Bank of Canada, <http://www.bankofcanada.ca/wp-content/uploads/2023/10/remarks-2023-10-03.pdf>.
- Weber, Isabella M. och Wasner, Evan (2023), "Sellers' Inflation, Profits and Conflict: Why can Large Firms Hike Prices in an Emergency?", Economics Department Working Paper Series. 343. University of Massachusetts Amherst, <https://doi.org/10.7275/cbv0-gv07>.
- Åmark, Karl (1952), "Kristidspolitik och kristidshushållning i Sverige under och efter andra världskriget", *Statens offentliga utredningar* SOU 1952:49.



**SVERIGES RIKSBANK**

Tel 08 - 787 00 00

[registratorn@riksbank.se](mailto:registratorn@riksbank.se)

[www.riksbank.se](http://www.riksbank.se)

PRODUKTION SVERIGES RIKSBANK